

MLADOST

Izhaja 1. in 3. soboto vsakega meseca. □ Celoletna naročnina znaša 2 K, posamezne številke po 10 vin. □ □ □ □ □
Uredništvo: Fr. Terseglav, Ljubljana (Katol. tiskarna). □ □ □ □ □
Upravništvo: Lud. Tomažič, Ljubljana (Katol. tiskarna).

Št. 10.

V Ljubljani, dne 20. maja 1911.

Letnik IV.

Pozor!

Odseke opozarjamo s tem še enkrat na odborovo sejo dne 25. t. m. na Bledu, katere naj se zanesljivo po zastopnikih udeleže.

Vozimo se z vlakom, ki gre iz Ljubljane ob 6. uri 48 min. zjutraj do postaje Lesce, kamor pride ob 8. uri 27 min. Odseki ob novi progi naj se poslužijo vlaka, ki pride od smeri Gorica na Bled ob 8. uri 38 min. Višjegorenjski odseki se poslužijo, z ozirom na prihod teh dveh vlakov, poljubne proge.

Naša načela.

Bodimo prijazni.

Slovenci se imamo za veliko boljše kakor smo v resnici. Zlasti to se vedno poudarja, kakšen sila prijazen narod da smo, resnica pa je ta, da je med nami ne malo sirovosti, neotesanosti in prepirlčnosti. Virte, skoro bi rekli narodne napake je v naši ošabnosti in prevzetnosti. Prav močno se tega zavedam zdaj, ko bivam slučajno v tujem velikem mestu.

Prvo, kar me je tu presenetilo, je izredna ljubeznjivost in prijaznost, ki diči medsebojno občevanje ljudi. Vprašaj kaj kateregakoli: reveža, obrtnika, premožnega meščana, finega gospoda, vsak ti bo dal prijazen odgovor. Na ulici vidim gospoda brez ošabnosti kramljati s preprostim človekom; nekje sem zapazil družbo kmečkih deklet iz Moravske, ki se niso vedele kam djati, pa so jim gosposke gospodične, ki so slučajno prišle mimo, ne da bi jih bil kdo kaj naprosil, skušale tolmačiti, kam naj se obrnejo. Ali kako mi je postalo toplo okoli srca, ko sem v neki stranski ulici pred hišo zapazil boren voziček, v katerem je sedelo Bogu milo delavsko dete; pa je prišla uboga mati s steklenico mleka, ki ga je šla kupiti v bližnjo prodajalno, otroka pa pustila samega pred vežo. Brž se naberejo okoli otročiča mimoidoči in ko pride mamica s

steklenico, kako je tleskalo detece z rokama in vzklikalo veselja in vsi ljudje so bili z njim veseli; neka elegantna dama je začela pogovor z revno materjo in božala majhnega revčeka. Zadnjič sem videl, kako je star mož peljal voziček, pa ga ni mogel speljati iz ceste na tlak, brž priskoči gospod in mu pomaga. Če nisem vedel za kakšno ulico in sem vprašal kateregakoli, mi ni samo povedal, kje je, ampak, kdor je le mogel, je kljub mojim ugovorom šel sam z menoj. Za tako malo uslugo ni še nikoli nobeden kaj od mene zahteval. Če sediš kje pri kakšni mizi in sluti sosed, da si tuj in se dolgočasiš, začne sam pogovor s teboj, brez vse vsiljivosti, uljudno, prijazno in taktno. Nikjer ne opaziš, da bi se revnega človeka kdo sramoval.

Kako je pri nas to drugače! Posebno se to vidi pri naši mestni mladini. Na Dunaju je tolkel štiri ali še več let revščino, ko pa pride v domovino, viha nos do oblakov. Kakor da bi bil iz pajka čez noč metulj nastal. Nič drugega ga ni kakor lepa obleka, srce pa prazno, večkrat tudi glava. Napol gospod, napol kmet, obleci ga v jerhaste blače, pa ga ne boš ločil veliko od črednika na planini. Kolne pravtako izborno, se zadere v vsakega, se ne zna premagovati, precej izbruhne na dan vsa sirovost, ne more nobenega pogovora izpeljati do konca, da se ne bi sprl in nasprotnika razžalil, kvanta po notah, če mu kdo ni všeč, ga skuša prezirati, igra ti vlikega gospoda, kateremu ni ves svet nič mar, komaj odgovori, če ga kaj vprašaš, če pa ga ima nekaj v glavi, nahruli celo muho na steni. Reveža se tak frakar sramuje, bilo bi zoper njegovo čast, če bi mu ponudil roko. Ne pamet, ampak ošabnost ga drži skupaj. Par forintov dobiva na mesec, pa pride recimo kam, kjer ga ne poznajo, se izdaja za najimenojnejšega kavalirja. Skratka: bahat, prevzet, oduren in neprijazen, to je, na čemer spoznaš na prvi mah marsikakšnega Slovenca.

S tem seveda nikakor nočemo reči, naj bi naš človek postal sladek, priliznjen, čenčast in da bi se vsakemu metal pod noge. Česar nam res manjka, to je prijaznost, temu se moramo proučiti, če hočemo veljati za izobražen kulturen in napredka zmožen narod. Naš Orel že, odkar obstoji, dela na

to, da se nauče naši fantje lepega vedenja in sicer na pravi način, to je tako, da jih izobrazuje vsestransko, iz česar sledi tudi ona prijaznost na zunaj, ki se ne da umetno naučiti, ampak izvira iz plemenitega srca. Vendar bi tu priporočal, naj bi odseki Orli, oziroma odbori in okrožna predsedstva ter načelstva prevzela tudi to nalogo, da na lepo, prijazno, dostojno in plemenito vedenje posameznih članov pazijo in temu posebno skrb posvetijo. Prijazno naj se Orel obnaša doma, nasproti staršem, v javnih prostorih, na ulici, povsodi. Neolikanosti, odurnosti, sirovosti se ne sme nikjer trpeti. Že odborove seje, izobraževalni večeri, občni zbori zlasti, morajo biti šola spodobnega vedenja. Ta pride v društveno sobo in niti klobuka ne sname, drugi brez ozira na druge kadji kakor Turek, ta se vsede in položi noge na stol pred seboj, drugi naslanja glavo kakor pijanec v oštariji, ta žvižga in se krohota itd. Predsednik in načelnik naj vsako tako stvar takoj pograjata in odpravita.

Torej tudi na to se vrzimo in vsi moramo postaviti geslo: Slovenci, bodimo prijazni!

Naše obnašanje.

»Kar kdo v srcu čuti, rad na zunanje kaže.« Resničnost tega pregovora se jasno vidi pri današnji mladini. Ta fant ima dobro srce, poštene so njegove misli in dejanja, vzorno je tudi njegovo vedenje; oni je izprijen, razuzdan, njegove misli se vrté okrog umazanih dejanj, ki niso častna za slovenskega mladeniča. Tu ne velja izgovor: fant lahko med fanti svobodno govori. Vselej in povsod pa velja: umazana beseda pride iz umazanega srca, kajti srce misel preje občuti, nego jo jezik izrazi. Kakor se človek v praznični obleki ogiblje blatnih kaluž, istotako se dobro srce varje vsega, kar ga omadeži. Kar pa vrednost mladeniča pokaže v pravi luči, je obnašanje v cerkvi. Prepotrebo je, o tem zapisati par vrstic.

Ne mislimo, da bi se naši fanti v cerkvi surovo obnašali, ne štejemo jih med tiste, ki se na stopnicah in drugih temnih krajih cerkve razgovarjajo in zvečijo tobak. Ne, tako daleč naši fantje niso! Da bi Orli med službo božjo popivali po gostilnah, nam niti ne pride na misel. Vsak najmlajši Orel bo gotovo preje odložil orlovski znak, predno bo šel mesto v cerkev — v gostilno. Plesov in ponočevanja se naši fanti v veliki večini ogibajo, kar jim je v veliko srečo in v čast orlovske organizacije. To pa naše ponosite fante ne sme prevzeti, ker razvad je še neizmerno veliko in te moramo odpraviti. Take razvade se pojavljajo na shodih farnih podružnic. Tamkaj mladina nalašč ostaja

zunaj cerkve, ostaja nepokrita, brez čuta, da se v cerkvi vrši sveto opravilo. Res je v majhni podružni cerkvi velikrat gnječa; zadaj pri vratih je ljudstva kar nabito, spredaj pa največkrat prazen prostor. V takih slučajih se igraje naredi prostora za par oseb. In četudi ne moreš v cerkev, nisi opravičen zunaj cerkve stati pokrit, morda celo v nedostojnem pogovoru s tovariši. Fantje-Orli! če se to godi, ni častno za vas, kvarno in sramotno je za celo našo organizacijo. Pisec teh vrstic je nekoč na cerkvenem shodu opazil fante nekega telovadnega odseka, kako so v največji gnječi napravili vhod v hišo božjo. Z nekim zadovoljnim ponosom so jih gledali starejši možaki in mnogokaka dobra misel se jim je rodila o naši mladini. Nasproti pa je pisec ob drugi priliki s svojimi očmi videl fante med svetim opravilom pohajati zunaj cerkve. Da to ni častno za mladeniča z orlovskim znakom, ni treba posebič poudarjati. Bratje Orli, tukaj pozor! Raje ne v bližino cerkve, kdor misli na posvečenem kraju delati nečast svojemu Bogu.

O plesih in rajanju po zakotnih krčmah na običajnih žegnanskih shodih nobene besede. Kdor zaide tako daleč, pride težko še nazaj med orlovsko četo. Ljubše mu bo divjanje ob glasih harmonike med pijano tolpo, kakor pa v telovadnici med poštenimi fanti. Pogrezal se bo globeje in globeje ter se nalezel strupa; nekega dne bo nenadno zapustil domačo vas, pred strahom, da ne bi tovariši s prstom kazali za njim. Sramoti seveda ne bo mogel oditi, ker njen pečat se mu je vtisnil v srce in kri, nosil ga bode koder in dokler bo hodil — do temnega groba. Zastonj bodo tožbe po zgubljeni mladosti, ker »minuta, ki minila — ne bo se več vrnila« . . .

Bratje, to dá misliti! Iz src prihajajo dejanja: dobra iz dobrega, slaba iz grešnega, izprijenega srca. Kakoršna srca, taka dejanja. Skrbimo za izobrazbo srca in naše obnašanje bode tako, da bodo i nasprotniki primorani priznati veljavo naši organizaciji. — V zavesti, da so naši fantje izbrali označeni življenski program, se nadejamo divnih majevih dni slovenske bodočnosti. Le po tem bo naša želja:

na majevih slovenskih tleh
v prelesti majevi živeti,
na rožnih majniških vrtéh
med rožami ob vonjih umreti.

Limbarski.

Več vzajemnosti.

F. K.

Kdor ima priliko opazovati naše mladinske organizacije, ali da ima sam s temi opraviti, mi bo priznal, da je v naših orga-

nizacijah še vse premalo vzajemnosti. Nekaj navdušenih govorov in mladina se hitro vname za naše organizacije, a žalibog, da se tu pa tam tudi navdušenje kmalu izhlapi in v naših društvih in telovadnih odsekih delo počiva ali pa gre prav počasi, po polževo naprej. Le pogledite v naša društva in telovadne odseke! Ko se je tu ali tam kako društvo ali odsek ustanovil, je bilo med fanti navdušenja na cente in lepo je napredovalo delo in si je marsikdo mislil: Mnogo bode mladina pridobila, veliko nevarnosti odstranjenih, mladina bo res postala prerrojena; prepojena z dobrimi načrti, bo postala vesel up in dika naše slovenske domovine. Pa prav tu nam pride na misel svetopisemska zgodba: Ko so ljudje spali, je prišel sovražnik in usejal ljuliko med pšenico! Tudi ko se kako naše društvo ali odsek ustanovi, se časih sprva pridruži kak mladenič, ki ni bil morda poznan kot eden najboljših, in potem oščuvan od nasprotnikov, ki preže naše fante od vseh strani, začel delati razdor. Razdor pa v društvu narediti ni nobena težava. Večkrat se zaneti razdor radi odborniškimi mest, ker se že dobé tu pa tam v naših telovadnih odsekih ali pa društvih člani, ki iščejo v naših organizacijah časti, ne pa dela. Mnogim je samo na tem, da pritegnejo nase čimveč častnih mest, ako se jim pa to ne posreči, začno rovatiti proti gotovim osebam, najrajši proti najdelavnejšimi odborniki člani, katerim skušajo prikrito zmanjšati vpliv ter vzeti zaupanje, ki ga uživajo med društvniki. Na ta način se marsikateremu našemu najboljšemu delavcu na našem društvenem polju začno podtikati raznovrstne reči, in žalibog, mnogokrat se dobé tudi v naših vrstah ljudje, ki slepo verjamejo takim izmišljenim očitkom. In če se tudi čez čas pokaže, da je obrekovanj vseh očitkov nedolžen, se mu je na časti mnogo škodovalo in kar je največ, obrekovani izgubi takorekoč vse veselje do društva ali odseka, ker vidi, da žanje za trud le nehvaležnost in obrekovanje. Zato je pa predvsem potrebno, da naša društva in odseki polagajo vso važnost, obračajo vso skrb na to, da vlada med člani naših organizacij res pravo soglasje. Vsak razpor in nespornazumljenjé naj se skuša na miren in tih način poravnati, tako da pri tem ne bodo trpeli na ugledu odsek, društvo, ali prizadete osebe. Kar se tiče odborniškimi mest, je pač treba, da se naši ljudje zavedajo, da taka mesta niso za to, da bi se s tem dajala komu posebna čast, temveč mesta požrtvovalnosti, mesta dela in odgovornosti. Vsak, ki je izvoljen za kako častno mesto, se mora zavedati, da mu je s tem določen nek delokrog in ta delokrog naj opravlja vestno, veselo in požrtvovalno. Nobeden ne sme častnih mest opravljati z napuhom in ošabnostjo. To je grdo in neollikano, zato se med našimi mla-

deniškim društvu ne sme dogajati. Dragi mladeniči! Pomlad je tu! Narava je v krasu cvetja in prirodne lepote, zato tudi Vi mladeniči skrbite, da pride cvet pomladi v naša mladeniška društva s tem, da se varujete v društvu vseh preprirov in predbacivanj. Ne verjemite takoj vsaki govoric, ki jih pošiljajo v svet sovražniki naši, da bi nas razdvojili in zanesli med nas prepir ter se potem veselili naše nesloge; temveč složno in veselo delajmo v naših društvih in odsekih, da bomo obhajali pomlad v naših društvih s tem, da bo prišlo v naša društva in odseke: Več vzajemnosti.

Za kmečko ognjišče.

Pripoznati moramo, da se je z našo združno organizacijo med slovenskim ljudstvom dvignil kmečki živelj, dobil prejšnji ponos in veselje do dela. V naše kmečke domove se je nastanila saj deloma zopet zadovoljnost in zavest, tudi jaz kmet nisem zaunji faktor — in manj vreden v deželi.

Tako danes, kako pa prihodnost kaže? Ako se razmere ne izpremene, ne prav ugodno! Že danes občuti kmečki fant pomanjkanje kmečkih deklet, ki bi imele voljo in veselje zavzeti mesto kraljice kmečkega doma. Kako je prišlo do tega? Moje mnenje je, da je tega krivo: 1. Prejšnje čase slabo stanje kmečkih domov; 2. kmetje-starši sami; 3. pomanjkanje izobrazbe med fanti; 4. napačna izobrazba pri dekletih. Prvi vzrok, ki ga navedem, je vsakemu gotovo znan, da baš pred združništvom je kmet obupaval sam nad seboj — k temu so tudi pripomogle povrstne slabe letine. Pomagati si sam ni znal in ni mogel. Šele združništvo je temu žalostnemu stanju odpomoglo. 2. Starši sami. Kako menite, da mislim? Dekle-hči ima 14 let — poleg nje imajo še več otrok. Na domu dela eno, dve leti — kar pride z mislijo: »Mati, jaz grem služiti«. Tovarišice jo prepričavajo, kaj boš doma delala, nimaš nobene plače, pojdi v mesto, vsak mesec dobiš toliko in toliko — pa ti ne bode treba po polju delati, prašičem brati itd. Mlado drevesce se nagne in ko nečeno s svojo silo pripomore, da ji mati dovoli in nazadnje tudi oče. Hči je za kmečki dom izgubljena. Nekatere ostanejo doma. »Ti Tončka, Ančka, ti pa ne boš toliko trpela, kot jaz s kmetovanjem,« jo nagovori mati. »Ti se pojdeš učiti šivati.« Dandanes ima že skoro po kmetih vsaka hiša svojo modistinjo. Res, največja žalost je, ako dekle ne zna ničesar šivati, a da bi bila vsaka modistinja in se od tega tudi preživela na škodo naših kmečkih domov, tega pa vendar ni potreba! Najbolj čvrsto, najbolj zdravo je pač dekle, ki se v prosti naravi giblje! Je še veliko drugega, a za danes o tem dovolj! 3. Pomanjkanje iz-

obrazbe med fanti. Hvala Bogu, orlovska organizacija bo temu v doglednem času veliko odpomogla. Vendar še ne vse. Naše kmečke sinove moramo vpeljati v izobraževalne, gospodarske in politične organizacije. — Dekle je že po naravi bolj izobraženo; pripoznati moramo, da so dekleta tudi izven organizacij, po večini zavzetna za čitanje in izobrazbo. Fantje pa takorekoč surovine — svoj največji uspeh dosegajo v pijači, klafanju in ponočevanju, seveda poštna dekleta — sposobna za gospodinjo — jim obrne hrbet. Poiščejo si tedaj svojo polovico tam in tako, kjer sami hodijo in kakršni so sami. Imamo pri nas več slučajev. — A tudi fant, čeravno blaga duša in pošten skozinski — če ni v organizaciji, če ničesar ne čita — po pravici povem — težko dobi primerno gospodinjo. Tudi v tem oziru bi lahko pisal nekaj strani, a naj zadostuje. 4. Napačna izobrazba med dekleti. Predvsem mi je na mislih čitanje. Naša dekleta rada čitajo. A kaj čitajo? Če bi šli gledat v knjižnico — se čitajo skoro zgolj lepi, zanimivi, slikoviti romani. Po mojem mnenju — jih lahko čitajo, a zraven istih naj se najde tudi knjiga o gospodarstvu, kmetijstvu, gospodinjstvu v njih rokah — zlasti mi je prišla sedaj na misel naprava našega delavnega deželnega odbora: gospodinjski tečaji. Ti tečaji bodo nedogledno veliko pripomogli, da se dekliška izobrazba spravi na pravi tir — katera bode veliko pripomogla, da se bode prihodnost naših kmečkih ognjišč napovedovala lahko v lepši luči.

Naj bi se skoro isti osnovali — vsaj v vsakem sodnem okraju!

Končam, bratje! Vem, da sem izrazil marsikatero misel, katere je že izmed Vas kdo mislil večkrat! Razmišljajte — bodite uverjeni, da sem jih zapisal iz ljubezni do naših domov — odkoder nam prihaja:

Iz kmečkih hiš nam hrana dušna,
Iz kmečkih hiš omike svit.

Gregorčič.

Naša organizacija.

Koliko nas čaka dela.

Večkrat smo slišali zadnje čase reči: Treba je vreči zopet kakšno novo misel med Orle! Odkrito moramo reči, da če bi si glavo še tako ubijali, kakšne posebno nove misli bi iz nje ne izkresali. Mi menimo, da Orlom ne bo še izlepa zmanjkalo pametnega in veselega dela, tudi če si ne izmislimo bogvekakšnih novih idej. Sta namreč dva stara ideala, ki še izdaleka nista dosežena, in to je organizacija naših okrožij in telovadba.

Kar se tiče okrožij, je zdaj glavna teža našega delovanja na njih, okrožja niso nič manj važna kakor centrala, izpopolnitev njihove avtonomije jamstvo za napredek našega Orla. To je še nekaj nepopolnega pri naših organizacijah, da slone ponekod vse na eni osebi, ki je z delom preobložena; orlovska okrožja imajo po našem načrtu namen pod modrim, previdnim vodstvom, ki ne sme zaiti v napačno smer samovladja, vzgojiti fanta za fantom, od leta do leta v bodoče voditelje! In sicer fante, ki bodo zmorni tudi sami kaj zasnovati, ki bodo ves svoj okraj imeli v vsakem oziru v pregledu, ki bodo lepega vedenja, si znali pridobiti in ohraniti ugled, nastopali kot govorniki (za to je pri nas še danes malo manj kot nič storjenega) povsod tam in takrat, kadar se pokaže potreba, sami hitro kaj primernega prirediti. Naj se nam ne zameri: premalo je samostojnosti pri naših fantih.

Če bodo imela vsa okrožja večino takih članov, potem se jim bo delokrog sam po sebi razširjal. Na primer v kakšnem kraju ima mladina gotove dni v letu navado prav izdatno noretiti, recimo, kadar se zbira cvet fantov, da gredo na nabor. Takrat po cel teden pred onim srečnim trenutkom pohajkujejo, se vlačijo po oštarijah, hodijo v obližje v vas in uganjajo marsikaj zelo neumnega. Ali — brž napravite nekako zaroto zoper to, poagitirajte misel: Pametni fantje skupaj, ne opustimo dela, ne pijančujmo, zadnji dan pa se, ker veseli smemo biti, zberimo na slovo, pa aranžirajmo kaj lepega, v resnici razveseljivega, združeno z govori. Kar prirede Orli in njihovi prijatelji, naj bo okusno, magari fino; čeprav nekoliko več stane, pa so glave bolj čiste in sveže. Po vseh krajih so kakšne splošne in še posebne navade, ki so se tekom časa bolj in bolj izpridile, ki jih je treba ali popolnoma odpraviti ali pa izčistiti, da ne bo pijača glavna stvar in da postanejo finejše, spodobne, nekaka šola za lepo obnašanje, umerjeno in plemenito veselje in gojitev pametne družabnosti ter solidarnosti. Okrožja naj ob priliki vzamejo v pretres, koliko je takih navad v okraju, ki bi se dale nekako reformirati, da bodo ljudstvu v prid, ne pa v škodo. Gojijo naj se bolj kot dosedaj tudi izleti. Treba je iti na posebno lepe kraje, v kak gozd, na goro, k izviru kake reke, na planino, seznanjati se z ljudmi in njihovimi potrebami, kaj skupno zapeti, združiti tak izlet s kakim nagovorom, tudi majhni dramatični prizori se dajo na prostem lepo uprizoriti, kakšna igra in podobno.

O izpopolnitvi glede telovadbe ne bomo veliko govorili, ker to je stvar naše vadiateljske organizacije. Ampak to pač lahko poudarjamo, da če telovadbe ne bomo bolj sistematično in bolj intenzivno gojili, nam

bo to v zelo veliko škodo. Koliko časa se govori že o vežbovniku za Orla, narejen pa še ni in menda tudi še ne bo tako hitro. Težave so res velike, ampak če bi faktorji, ki imajo za to skrbeti, to delo brez odloga vzeli v roke (ne samo v pretres), bi ga lahko že imeli. Začne naj se s tistim, kar je najložje, naj se opiše cel razvoj telovadbe, najprej kako je treba pravilno se postaviti, potem obrati, korakanje, nato vaje v vrsti, večjih skupinah, proste vaje, telovadba na orodju, večji nastopi, uredi naj se pozdravljanje, podajo načela telovadske discipline, higijene itd. Praktično, jasno, preprostemu kmečkemu fantu razumljivo. Ne spuščati se v prevelike podrobnosti, rajši kaj izpustiti, kakor pa delati po bogvekakšnih in kolikih znanstvenih načelih. Najtežje je dobiti dobrih izrazov, ampak če stopijo poklicani činitelji, recimo, to zimo skupaj, bi knjiga šla lahko že poleti 1912. v tisek, da se bo naša organizacija posvežila in izpopolnila. Vsako nadaljnje odlašanje bi bilo zločin na naši organizaciji. Pripomnimo, da naj bi vežbovnik razun temeljnih določil discipline in higijene tudi obsegal osnovna pravila lepega obnašanja; vse to kratko, v obliki zapovednih stavkov, ki se dajo lahko zapomniti.

Na našem mladeniškem taboru bo vse to moralo priti saj nekoliko v razgovor.

Našim odsekom.

Tečaja, določena za dan 25. majnika, se vsled odborove seje na Bledu prestavita, in sicer oni logaškega okrožja na 5. junija in savinjskega na 11. junija. Za 4. in 5. junija določeni tečaj v Idriji se prestavi na 21. majnika t. l.

Odseki, ki imajo kake partiture od Zveze Orlov, se strogo opozarjajo, da te v teku 8 dni vrnejo.

Odseki, ki želé novih koračnic, naj pošljejo v naprej znamke (20 vin. za vsak kornad), ker se sicer na njih naročila ne bo oziralo.

Iz sej vaditeljskega zbora.

Pri eni zadnjih sej se je sklenilo, da se tretja prosta vaja ne izpremeni in ostane torej stara, katere sliko prinese ena prihodnjih »Mladosti« hkrati z razlago, na kar se opozarjajo odseki in še posebno oni, ki so z novo že morda začeli vaditi.

Prepotrebni vaditeljski tečaji, ki so se pričeli vršiti, so jasno pokazali, kako potrebni da so bili in kako veliko še manjka našim Orlom v tehničnem oziru. Zato bi pa bilo želeli od strani nekaterih odsekov malo več točnosti in zanimanja v tem oziru. Predvsem se je opazilo, da telovadci, kakor hitro se jim postavi v telovadnico kako orodje,

zanemarjajo vadbo redovnih in prostih vaj, kar pa gotovo ne diči ne odsek in ne telovadca, četudi je na orodju dober.

Prihodnja »Mladost« prinese podrobno poročilo o izvršenih tečajih in več tehničnih člankov.

XIX. seja.

4. majnika 1911.

Navzoči: Podlesnik, Malnar, dr. Adlešič, dr. Pogačnik, Dolenc, Jeločnik, Zajc, dr. Mal, Terseglav, Pavlin in Hočevar.

Dr. Pogačnik poroča, da se ustanovi telovadni odsek pri sv. Petru v Ljubljani 4. maja t. l. Na ustanovnem shodu predavata br. dr. Pogačnik in Jeločnik.

V Šempasu na Goriškem se je ustanovil Orel.

Prof. Malnar predlaga, da bi se konstituiral provizorično trobentaški odbor.

Odseki morajo naročati nove rogove le potom zveze.

Sklene se, da se pozdravnega večera »Zarje« udeleže ljubljanski in okoliški Orli.

Sklene se, da prevzame organizatorični referat za sestanek, kateri se bode vršil meseca avgusta, Terseglav. Tehnični referat prevzame prof. Malnar.

Nadalje se sklene, da bode na občnem zboru S. K. S. Z. poročal o Z. O. dr. Pogačnik.

Sklene se, da prevzame slavnostni govor pri skupnem sestanku (t. j. v soboto zvečer) dr. Adlešič.

Naši fantje.

Okrožja.

Vipava. Seja se je vršila dne 23. aprila v Logu pri Vipavi. Pri seji so se razpravljale podrobnosti glede prireditve v Logu. Glede odsekov na Goriškem, ki spadajo v vipavsko okrožje, se pooblasti predsedstvo, da napravi na občnem zboru načrt in jih organizira v okrožje kot del vipavskega okrožja. — Vzame se na znanje poročilo blagajnika. — Br. Silvester poroča, da je revidiral odseka Budanje in Št. Vid. Poročilo predloži prihodnjič.

Logatec. Seja se je vršila dne 30. aprila v Hotedršici. Vzame se na znanje sklep vaditeljskega zbora Z. O., da se vrši mladeniški tečaj 21. maja v Dol. Logatcu. Brat načelnik priporoča veliko pozornost na proste in redovne vaje. Br. predsednik primerno razkrinka napad »Slovenskega Naroda« na sklep zadnje odborove seje glede »Mladosti«. (Jih je zbolelo. Op. ured.) — Po seji se je vršilo ljudsko predavanje. Predaval je br. predsednik Šijanec o alkoholizmu.

Št. Vid - Vič. Seja se je vršila dne 11. pr. mes. v Št. Vidu. Predvsem moramo poročati, da se je v tem okrožju zanesla med nekaterimi odseki neka bolezen, ki jo imenujemo z milim imenom: napetost med duhovščino in Orli. Iz Ježice je prišla bolezen v Št. Vid, odtod na Dobrovo, poprijela se nekoliko Preske in če se ne motimo tudi drugih odsekov. Najbolj je divjala ta morilka vsakega dela in veselja pri odsekih na Dobrovi in v Št. Vidu. Danes z veselem porločamo, da se je epidemija polegla in se čutijo prav nalahko še njene posledice pri zdravnikih (nekaterih članih predsedstva Z. O. — Poroče-

valec tega se ji je enkrat izmuzal s tem, da je odšel od seje. Op. ured.) Stvar je resna in ker se je končala brez posebnih žalostnih posledic, nas pravzaprav veselijo, ker smo se za časa te boleznih mnogo dobrega naučili. Kaj, bomo ob priliki povedali na drugem mestu. — Iz poročil, ki so jih podali zastopniki posameznih odsekov, posnemamo, da so odsek v jesenski in zimski sezoni vršili stavljeno jim nalogo. — Načelnikom in vaditeljem se je naročilo, da naj redno poseščajo vaje Zvezinega vaditeljskega zbora v Ljubljani. — Poletna sezona se prične z izletom na Šmarnogoro, ki bo prvo nedeljo meseca maja. — Na Viču se vrši ob priliki otvoritve ondote nega doma večja prireditev.

Kranj. Okrožne seje se vrše redno vsako prvo nedeljo meseca. Pregled o sklepih priobčimo prihodnjic.

Vrhnik. Seja se je vršila dne 23. aprila na Vrhniki. V okrožje se je sprejem nov odsek na Stari Vrhniki. Sklene se, da morajo vsi odseki pošiljati redno predsedniku prepise svojih sej. — Ker okrožje pogreša dobrih telovadcev, se sklene, da bo odslej okrožje prirejalo vsakih štirinajst dni telovadske tečaje po krajih posameznih odsekov. Teh tečajev se morajo udeleževati tudi trobentači. Za okrožnega vežbalca trobentačev se izvoli br. And. Dobrovolja iz Vrhnike. — Predsednik želi podrobne statistike o posameznih odsekih. — Telovadni odsek akademičnega društva »Danice« poroča, da priredi o počitnicah na Vrhniki telovadni tečaj s tehničnimi predavanji. Z. O. se naprosi, da založi prejemnice za redne in podporne člane.

Radovljica. Seja se je vršila dne 24. marca v Radovljici. Odsek v Radovljici se ne more razvijati, ker nima potrebnih prostorov. Zato nekateri člani odpadajo. Odseki v Kamnigoricah, Brezjah in Podbrezjah delujejo redno. Organizatorična in tehnična revizija se je vršila dne 25. aprila pri odsekih na Brezjah in v Podbrezji.

Savinjsko okrožje. Seja se je vršila 5. marca v Petrovčah. Tajnik poroča: Statistična poročila o delu odsekov od 8. januarja do 5. marca so poslali vsi odseki razun Celja. Glasom teh poročil je posneti, da je bilo v gori navedenem času pri v okrožje spadajočih odsekih: sej predsedstva in načelstva 11, telovadnih ur 56, prisotnih telovadcev 510, odsotnih 210, sestankov 19, govorniških vaj 5, predavanj 12. — Iz revizorskega poročila posnemamo sledeče: razun odseka v Celju so bili revidirani vsi odseki. Reči se mora, da je okrožje od zadnje revizije jeseni 1910 v organizatoričnem oziru precej napredovalo. Vsi odseki imajo redne vaje, sestanke, telovadne vaje in so tudi s poslovnimi knjigami preskrbljeni. Zboljšati se mora naslednje: odseki ne delajo razločka med sejami predsedstva in sejami načelstva. Tudi tajniški zapisniki naj se delajo pravočasno (takoj po seji). Pri blagajniških knjigah je treba več natančnosti. — Razpravljalo se je dalje o nekaterih podrobnostih za javni nastop. — Sprejel se je predlog, da mora vsak odsek skrbeti tudi vestno za člane »netelovadce«.

Logatec. Seja se je vršila dne 26. marca v Gor. Logatcu. Ta dan se je vršil redni okrožni vaditeljski tečaj. Telovadba se je vršila celo dopoldne, med odmori so bile trobentaške vaje. Ob 2. uri se je vršilo redno mesečno okrožno ljudsko predavanje. Predaval je brat visokošolec A. Gosar. Za tem se je vršila odborova seja. Sklenilo se je, da se morajo prepisi odborniških sej posameznih odsekov pošiljati redno okrožnemu predsedstvu. Dalje se sklene zelo važen predlog: Prvi predpogoj pri ustanovitvi kakega novega odseka v okrožju bodi, da je vsak član, ki se priglasil, naročnik »Mladosti«, sicer se ga brezpogojno ne sprejme. Dalje se priporoča agitacija za naše brošure.

Odseki.

Moravče. V našem telovadnem odseku klije rožna pomlad. Orli se pripravljajo za majevo veselico, katero z zanimivim sporedom prirede na dan

Kristusovega Vnebohoda. Na sporedu bodo kar tri igre, namreč: »Ne v Ameriko«, »Nemški ne znajo« in »Pri advokatu«. — Okrožnega tečaja v Kamniku so se udeležili štirje člani: načelnik br. Ivan Urbanija, podnačelnik br. Davorin Urbanija. Predsednik brat Josip Urbanija in podpredsednik br. Ivan Groboljšek. Pri telovadbi, ki je krasno uspela, se nam je rodila ena misel, namreč: moravški fantje niso iz zadnje moke. — Telovadimo doslej dvakrat na teden, znamo proste in redovne vaje, v kratkem dobimo drog, katerega fanti komaj čakajo. — Večerna predavanja po telovadbi se nadaljujejo. Na mestu je bilo predavanje gospoda kaplana Lovšina: »Fanti, ali kaj berete 'Mladost'?' Berite in premislite vsako vrstico, članke »Mladosti« se mora študirati! — V zadnji seji je odbor telovadnega odseka izrekel zaupnico svojemu voditelju, kaplanu Ivanu Lovšinu, z željo, naj dični gospod na jezo nasprotnikov še dolgo časa deluje med moravško mladino. — Orli se bodo po končani veselici čvrsto oprijeli telovadnih vaj. »Telesna moč, duha krepost — ponos in vzor je tvoj mladost!« V tem duhu gremo naprej po začetih poti čeravno imamo nasprotnike med lastnimi pristaši.

Cerkno. Čas je, da se zopet oglašamo v »Mladosti«, da ne boste bratje Orli mislili, da mi cerkljanski Orli nič ne delamo in da propademo. Na veliko noč smo priredili izlet v poldrugo uro oddaljeno vas Orehek; udeležili smo se ga telovadci v kroju kolikor mogoče oploštevilo. — Mladeniške večere imamo vsako sredo zvečer, pri katerih nam predsednik gospod dr. Fr. Knavs razlaga prekrasno vsebino »Zlate knjige«, katera je za mladeniča Orla neprecenljive vrednosti. Razgovarjamo se tudi o raznih dnevnih vprašanjih. — Dne 7. maja je priredil naš Orel veselico s petjem, igro »Čevljar« in šaljivim srečkanjem. Prekrasni govor pri veselici je imel predsednik g. dr. Franc Knavs, katerega je bil v prvi vrsti namenil bratom Orlom. Povdarjal je zlasti, kako naj vsak Orel čednostno in čisto živi in se kolikor mogoče ogiblje slabih družb, zlasti pa pijačevanja in ponočevanja, teh dveh najhujših sovražnikov človeštva, ki sta ostanek nekdanje neizobraženosti. Igra »Čevljar« je bila dobro izpeljana ter so vloge kljub temu, da so težke, vendar bile srečno rešene. — Dne 10. t. m. je bil pri našem Orlu izredni občni zbor, katerega je bil predsednik prisiljen sklicati, ker tajnik ni vršil svoje naloge. Poročilo tajnika je bilo površno. Poročilo blagajnika je sledeče: Ko so vsi dolgovi poravnani (okrog 175 kron) je preostanka v blagajni 23 K 68 h. Nadalje se je poročalo, da je do 22 rednih in 30 podpornih članov, nakar se je vršila volitev odbora. Odbor je sledeči: Dr. Fr. Knavs predsednik, Peter Drlink podpredsednik, Fr. Čelik tajnik, Fr. Carli blagajnik, Fr. Tavčar načelnik, Peter Podobnik podnačelnik, Fr. Kosmač in Friderik Kosmač odbornika. — S predavanji in s telovadbo sedaj zopet začnemo, katere smo bili prekinili za nekaj malega časa, ker smo bili zaposleni s skušnjami in drugimi pripravami za veselico. Predavanja bomo imeli kakor prej vsako sredo zvečer, telovadbo pa v nedeljo in eno uro v tednu. Na zdar!

Leposlovje.

Naša Micika.

Povest slovenskega dekleta.

Spisal Stanko Bor.

(Dalje.)

IV.

Četrtek je bil, otroci so bili šole prosti. Glasen krik je odmeval po vasi, dvorišča so se spreminila v vojna polja, vaška luža je postala velkanskano morje, parobrodi so švigali od enega dela sveta do drugega. Pri vhodu v vas je zaropotal voz.

Hipoma so se sprijaznile sovražne armade, parobrodi na svetovnem morju so bili pripuščeni svoji usodi — vse se je udrlo vozu naproti.

Na vozu pa je sedela gosposka ženska s klobukom na glavi. Glasen vrišč jo je sprejel, otroci so obkolili voz in tekli vzporedno z njim. Navadno jih je voznik odganjal z bičem, a danes mu je gosposka ženska pomignila, naj ne kali nedolžnim otrokom veselja. In otroci so dobili še več poguma, ker so videli, da jim ženska na vozu prijazno priklama, pogumnejši so se celo obesili na voz — in nekatere je dosegla njena roka in jih prijazno pobozala.

Voz je obstal pred vaško krčmo. Krčmar je prišel iz hiše in pomolil došli obe roki in jo hotel takoj odpeljati v hišo, a ona se je ozrla na otroke, izvlekla iz torbice sladkih bonbonov in jih razdelila med nje.

In otroci so bili zadovoljni, razkropili so se po domovih in povedali domačim, kako dobra ženska je prišla v vas, kako prijazna, blaga in radodarna je.

In ljudje so brž uganili, da je to natakariča, in dočim so se moški držali modro in si prihranili sodbo o njej do časa, da jo bolj spoznajo, so ženske hitro sklepale, da mora biti dobra, prijazna, blaga ženska, ker ima otroke tako rada.

In ljudje so težko čakali nedelje, da jo bliže spoznajo in se prepričajo, ali se bo lahko z njo shajalo ali ne. Videli so jo sicer, ko je stala na pragu gostilne in zrla po vasi, a to se je zgodilo mimogrede, tako predrzen ni bil nihče, da bi stopil bliže in si jo natančneje ogledal, v gostilno pa tudi niso hoteli iti na delavnik, zlasti sedaj ne, ko je ona tukaj, da ne bi mislila, da so zaradi nje prišli. Fantje so sicer še isti večer vedeli ves njen natančen opis, prinesel ga jim je krčmarjev Tine, a njihova radovednost ni pnehala.

Neka nestrpnost je vladala tistih par dni nad vasjo in ko so videli ljudje v nedeljo po popoldanski službi božji harmonikarja moško korakati proti krčmi, so se mu — proti svoji navadi — kar pridružili, da prej zazrejo novo sovaščanko in si napravijo sodbo o njej.

Vstopili so v krčmo in kakor bi hoteli skriti svojo radovednost in pokazati, da niso prišli radi nje, so povešali poglede, če so se srečale njih oči z natakaričinimi.

Pa je kmalu minila zadrega, v srcu se je naselil pogum in srčnost in pripravljali so ljudje besede, da jo po domače ogovore in ji kot sovaščanki podarijo prijazno besedo.

In ko so jo ogovorili in prejeli prijazen odgovor, so bili zadovoljni sami s seboj in z njo. In vsak je začutil in na tihem prevdaril, da ta ni taka, kakoršne so druge njene vrste po mestih, ni ošabna, ni ohola, zvitosti ne kaže njen obraz, besede, ki jih je izgovorila, niso dvoumne in pretkane. In ugajala je starim možakarjem, ker jim ni dala čutiti ne z besedo, ne z dejanjem, da prezira njih starost — in hvalo ji je vedel vsak v svojem srcu. Še bolj pa je ugajala fantom. Ko so vstopili, se je vsakemu prijazno nasmehnila, mu stisnila roko in rekla prijazno besedo. In ko je postregla vsem gostom z vinom, ko je z vsakim izpregovorila par besed in je slučajno ni nihče klical, je prisledla med vaška dekleta, se je prijazno pogovarjala z njimi, povedala, da je tudi sama kmečkega rodu, rojena v mali vasi, le služba jo je privedla v mesto, odtod v vas, kjer upa, da se bo dobro razumela z vsemi, zlasti z njimi, z dekleti, in da bodo postale prijateljice.

In tudi dekleta je pridobila za-se in jih navdala z zaupanjem do sebe.

Radovednost je neka sila, katere se najmodrejši človek težko ubrani. Toneta je mučilo celi dan, vsi njegovi prejšnji sklepi, da ne gre ta dan v gostilno, so se omajali, ko je začel vesele glasove harmonike iz gostilne. Nameril je že korak, da gre k Gabrovim, pa se je zopet premislil. V njegovem srcu je vladalo skozi celi teden to razpoloženje: Gabrova Micka je najboljša, najlepša in najdelavnejša dekle v celi vasi; tajiti si ne more več, da čuti do nje več,

kakor je kdaj čutil do kakega dekleta; Micko ima rad. Oženiti bi se ne maral z nobeno drugo, a oženiti se že sedaj — to tudi ni preveč prijetno. Najlepši fantovski čas, vojaščina odslužena, na vse strani proste roke, nikjer vezan, nikjer priklenjen. Lepo je uživati fantovski čas, ali se naj že veže? Sicer je pa skregan s fanti zaradi nje in z dekleti tudi. Kaj narediti?

In Tone je bil neodločen v svojem srcu. Lepo, prijetno je človeku pri srcu, če uživa tak mir, kakor ga je užival zadnje nedeljo pri Gabrovih, če sedi med srečnimi, mirnimi ljudmi, če ima pred seboj Micko in se divi njenim sicer bolj poredkim, a zato tem duhovitejšim besedam — lepo, prijetno je sedeti v krčmi, plesati in se zabavati. A s kom se zabavati, če so dekleta zadnjič tako naredila z njim?! Oj, ta Micka, da tako mrzi gostilne in ples! Hej, če bi šla z njim, nalašč bi morala iti, da bi skupno pokazala vsem zavidnim fantom, vsem nevošljivim dekletom, da jih malo briga vse njihovo obiranje in ogovarjanje! In plesala bi in se radovala! O, če bi bila taka Micka, tedaj bi . . . tedaj bi . . . ne, tedaj bi je ne imel rad, ker tedaj bi bila podobna drugim dekletom.

Toda vendar — nedeljski popoldnevi so dolgi, k Gabrovim ne gre, ker ve, da bi se preveč vezal in bi stari v svoji gostobesednosti mogoče še zahteval kake obljube ali kaj podobnega.

In iz neodločnosti se je rodil sklep: Če ne grem danes v gostilno, bi to pomenilo njihovo zmago, zaradi njih da ne grem, Micka, da je tega kriva! Ne nalašč grem, prisedem k drugi mizi, pokazem s tem, da jih zaničujem, in vidim natakaričo.

In šel je pomirjen, v trdni zavesti, da je tako najbolje, da kaj boljšega v tem slučaju sploh ne more narediti.

Vstopil je in se ozrl, kje bi dobil primeren sedež. Vse oči so se obrnile nanj, fantje so že pripravljali sedež, ker niso bili radi skregani z njim, dekletom je bilo dolgčas po njegovi zabavni družbi in želele so si, da bi prisledel k njim. — »Dober dan, vi ste pa pozni!«

Tonetove oči, ki so po bliskovo preletele sobo, so obstale na natakariči, ki je vstala, se mu nasmehnila, mu podala roko in ga prva prijazno nagovorila.

»Kam pa prisedete? K dekletom, kajne! Seveda, kam drugam?«

»Ne ravno k dekletom ne!«

Izraz v Tonetovih očeh je bil odločen, moški, neupogljiv. Natakariči so oči za hip obvisle na njegovem obrazu in ni vedela, kaj naj reče.

»Prinesite mi četrt!«

Tone je sedel za peč k mali mizici.

»Zakaj pa tako sam? Dolgčas vam bo? Zakaj ne prisedete k dekletom?« je rekla natakariča, ko mu je prinesla vino in ga tako zvesto zrla v oči, da ga je skoraj znešala.

»V njihovi družbi danes ne maram biti!«

»Kaj sploh sovražite vse ženske?«

»Tisto ne, ampak med tistimi tam-le nočem sedeti!«

»Kaj se moram tudi jaz odstraniti od vas?«

Tone je bil v zadregi. Par minut sta šele skupaj, pa že tako zaupno govori z njim.

»No, ali naj grem?«

»I čemu? Jaz vas ne podim!«

»Kaj, pa plesali ne boste nič?«

»Ne, z onimi ne maram!«

»Kaj pa z menoj?«

Tone ni vedel, kaj na odgovori; vprašanje je bilo sicer prijetno in vabljivo, a vendar, kaj zlodja ga ta ženska tako nepremično zre v oči, pri prvem srečanju tako zaupno govori z njim.

»Bi hoteli z menoj plesati?«

Če z njo zapleše prvi, vzbudi zavist v fantih, v dekletih nevoljo.

»Da z vami bi.«

»Gospodična, liter gor!« je zaklical nekdo od sosednje mize.

Natakariča je odšla po vino, medtem je vzela harmonikar harmoniko v roke, raztegnil mehove in

zaigral poskočno polko. Natakarica je prinesla vino in ošinila Toneta z vabljivim pogledom. Tone je vstal in se ji priklonil. In zastrmeli so fantje, da si Tone kaj takega upa, začudila se dekleta, da je postal Tone tak. In noben fant ni poprosil med tistim komadom dekleta, plesala sta Tone in natakarica sama. In kako sta plesala! Tonetu se je zdelo, da ima peresce v rokah, še čutil ni, da drži plesavko, tako lahno se je vrtela, takoj razumela, ali jo hoče hitreje zavrteti, ali lahneje, ali na levo ali na desno. In godec je igral dolgo, dolgo, zategnil mehove hitro, hitro, urno izvabljal iz harmonike poskočne melodije in sisil plesavca k hitrejšemu plesu. Vsi gostje so strmeli in se čudili spretnosti obeh; premikanju nog še slediti niso mogli, gibi telesa so jim ostali prikriti, le za hip so videli pordečela obraza, zdaj sta bila plesavca pri njegovi mizi, kot bi trenil sta bila pri vratih, v hipu naredila krog okoli miz, se pobliskovo zasukala in plesala na levo. In nista nehala, dokler ni nehal harmonikar, to se pravi, dokler ni več mogel premikati prstov.

»Ha, dovolj bo! Tako me še nobena ni izmučila.« je dejal harmonikar, postavil harmoniko na mizo in si otrl potne srage.

Tone je še za hip pridržal plesavko, kakor bi se bal, da jo je ples preveč omotil in bi mu padla iz rok, če jo izpusti. Pogledal jo je v obraz, pa jo hitro izpustil in se ozrl po navzočih. Njene oči so postale žareče razpaljene, zrla ga je neprenehoma, čutil je že med plesom njen žareč pogled na sebi in se ga je izogibal, a zdaj ga je zrla žarečje, globokejšje; sam omamljen od plesa, ni vedel pravzaprav, kaj mu je.

»Hvala!« je zinil težko dihajoč.

»O, vi znate!«

»Kaj jaz! Vi, vi, gospodična!«

In ponosen je bil na svoj ples, se vrnil na svoj sedež, naročil zopet vina — in pil, hitro pil, da jo je prej poklical in malo pokramljal z njo. In ko so jo po njegovem zgledu ojunačeni tudi drugi fantje prosili za ples, se mu je zdelo, da gre nerada z njimi plesat, da ji ni obraz tako žareč, da drugi ne znajo z njo tako plesati kot on — in prosil jo je zopet in zopet — in pil četrto za četrto — in si omamljal glavo in vtepal v glavo dvoumne misli . . .

(Dalje prih.)

Razširjajte naše časopisje!

Delajte za

„Domoljuba“, „Slovenca“, „Bogoljuba“!

Agitirajte med fanti
za našo

„Mladost“!